

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ «УНІВЕРСУМ»

Циклова комісія суспільних дисциплін і правознавства

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор науково-методичної та
навчальної роботи
Олександр ЖИЛЬЦОВ
_____ 2022р.



РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ЕКОЛОГІЧНЕ ПРАВО

для студентів

спеціальності **081 Право**
освітньої програми **Право**
освітньо-кваліфікаційного рівня **молодший спеціаліст**

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА	
Ідентифікаційний код 02136554	
Начальник відділу моніторингу якості освіти	
Програма № <u>4114</u>	
<u>[Signature]</u> (підпис)	_____ (прізвище, ініціали)
« _____ »	20 <u>2022</u> р.

Київ – 2022

Розробник: Грищенко Л.В., Луцій О.О., викладачі циклової комісії суспільних дисциплін і правознавства Фахового коледжу «Універсум» Київського університету імені Бориса Грінченка.

Викладач: Луцій О.О., викладачі циклової комісії суспільних дисциплін і правознавства Фахового коледжу «Універсум» Київського університету імені Бориса Грінченка.

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні циклової комісії суспільних дисциплін і правознавства
Протокол від 28 серпня 2021 року №1

Голова циклової комісії  Юлія РЯБОКОНЬ

Робочу програму перевірено
«04» вересня 2021 р.

Заступник директора
з навчально-методичної роботи  Зоя ГЕЙХМАН

Заступник директора
з навчальної роботи  Яніна КАРЛІНСЬКА

Пролонговано:

на 2022/2023 н.р.  (ПІБ), «31» 08 2023 р., протокол № 1
(підпис) (ПІБ)
на 20__/20__ н.р. (_____) (_____) «__» __ 20__ р., протокол № ____
(підпис) (ПІБ)
на 20__/20__ н.р. (_____) (_____) «__» __ 20__ р., протокол № ____
(підпис) (ПІБ)
на 20__/20__ н.р. (_____) (_____) «__» __ 20__ р., протокол № ____
(підпис) (ПІБ)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни
	денна форма навчання
Вид дисципліни	обов'язкова
Мова викладання, навчання, оцінювання	українська
Загальний обсяг кредитів/годин	3 / 90
Курс	3/4
Семестр	6/7
Кількість змістових модулів з розподілом:	3
Обсяг кредитів	3
Обсяг годин, в тому числі:	90
Аудиторні	44
Модульний контроль	4
Семестровий контроль	-
Самостійна робота	42
Форма семестрового контролю	екзамен

2. Мета і завдання навчальної дисципліни.

Вивчення курсу «Екологічне право», яке значною мірою базується на багатьох законодавчих положеннях інших галузей права і певною мірою доповнює їх, дає можливість студентам засвоїти знання в галузі правового регулювання охорони природи, раціонального використання природних ресурсів.

Метою вивчення цього курсу є отримання студентами необхідних правових знань щодо питання державного управління в галузі природокористування і охорони навколишнього середовища, правового режиму в Україні: земель, лісів, водних ресурсів, атмосферного повітря, тваринного світу, природно-заповідного фонду, рекреаційних та оздоровчих територій.

До основних **завдань** даного курсу можна віднести вміння орієнтуватися в системі екологічного законодавства, знати основні законоположення стосовно порядку

природокористування і охорони оточуючого природного середовища, організації управління в галузі природокористування, сплати зборів та інших обов'язкових платежів за використання природних ресурсів. Також студенти повинні орієнтуватися в основних положеннях правового режиму земель сільськогосподарського призначення, земель житлової та громадської забудови, земель промисловості, транспорту, зв'язку, енергетики, оборони та інших ділянок, а також у правовому режимі лісів і земель лісового фонду, вод і земель водного фонду та правовому регулюванні і охороні атмосферного повітря й тваринного світу.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні оволодіти такими **компетентностями:**

- готовність визначати принципи, пріоритети та організаційно-правові механізми, на яких побудована система екологічного права;
- здатність виокремлювати питання, які регулюються екологічним правом, від питань, що регулюються іншими галузями права;
- готовність визначати права та обов'язки основних суб'єктів екологічних правовідносин;
- знання і готовність застосовування в практичній діяльності основних положень природноресурсового законодавства;
- готовність скласти перелік державних органів та посадових осіб, які здійснюють природоохоронну діяльність, визначити їхні права та компетенції;
- здатність визначити та характеризувати джерела екологічного права та підстави здійснення природоохоронної діяльності;
- здатність охарактеризувати основні засади права екологічної безпеки.

3. Результати навчання за дисципліною

В результаті вивчення навчальної дисципліни «Екологічне право» студент:

- орієнтується в системі сучасного екологічного права;
- відмежовує екологічні правопорушення від інших видів правопорушень;
- знає права, обов'язки та основоположні засади природноресурсового права;
- пояснює і грамотно застосовує основні терміни і поняття екологічного права;
- знає, вміє пояснювати основні засади природоохоронного законодавства;
- знає суб'єктів на яких покладено обов'язки по забезпеченню права екологічної безпеки;
- перераховує, розкриває зміст та особливості основних джерел екологічного права;

4. Структура навчальної дисципліни

Назва змістовних модулів, тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт					
		Аудиторна					Самостійна
		Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні	
Змістовний модуль 1. Загальні засади екологічного права							
Тема 1. Поняття, предмет, методи, система та джерела екологічного права України	9	2	2				5
Тема 2. Екологічні права та обов'язки громадян. Юридична відповідальність за екологічні правопорушення.	11	4	2				5
Тема 3. Поняття, зміст та форми права власності на природні ресурси. Підстави виникнення та припинення права власності на природні ресурси	9	2	2				5
Модульний контроль	2						
Разом :	31	8	6				15
Змістовний модуль 2. Особлива частина екологічного права							
Тема 4. Природоресурсове та природоохоронне право	9	2	2				5
Тема 5. Право екологічної безпеки	9	2	2				5
Тема 6. Атмосфероохоронне право України	8	2	2				4
Разом :	26	6	6				14
Змістовний модуль 3. Міжнародне екологічне право							
Тема 7. Поняття, предмет, методи та система міжнародного екологічного права	6	2	2				2
Тема 8. Джерела міжнародного екологічного права. Екологічні права людини.	8	2	2				4
Тема 9. Міжнародно-правова охорона атмосферного повітря, клімату та навколоземного космічного простору	4	2					2
Тема 10. Міжнародно-правова охорона водних ресурсів, рослинного і тваринного світу	6	2	2				2
Тема 11. Міжнародна відповідальність за екологічні правопорушення. Вирішення міжнародних екологічних спорів	7	2	2				3
Модульний контроль:	2						
Разом:	33	10	8				13
Всього	90*	24	20				42

*із врахуванням МКР

5. Програма навчальної дисципліни.

МОДУЛЬ I. Загальні засади екологічного права.

Лекція 1. Поняття, предмет, методи, система та джерела екологічного права України (2 год.)

Предмет екологічного права. Методи екологічного права. Імперативи та пріоритети екологічного права. Принципи екологічного права. Функції екологічного права. Поняття та система екологічного права.

Поняття і види об'єктів екологічного права. Співвідношення об'єктів природи та природних ресурсів у системі екологічного права. Поняття джерел екологічного права та їх види. Міжнародно-правові акти у системі джерел екологічного права.

Основні поняття теми: екологічне право, функції екологічного права, об'єкти природи, природні ресурси, навколишнє природне середовище, екологічні стандарти.

Основна література: 1,2,3,5. Додаткова література: 1, 18.

Семінар 1. Поняття, предмет, методи, система та джерела екологічного права України (2 год.)

Лекція 2. Екологічні права та обов'язки громадян. Юридична відповідальність за екологічні правопорушення (4 год.)

Становлення інституту екологічних прав та обов'язків громадян. Загальна характеристика екологічних прав та обов'язків громадян. Поняття та види екологічних прав та обов'язків громадян. Право громадян на безпечне для життя і здоров'я довкілля.

Поняття відповідальності в екологічному праві. Види та зміст відповідальності за екологічні правопорушення. Підстави та умови виникнення відповідальності за порушення вимог екологічного законодавства. Правова характеристика екологічних правопорушень та їх класифікація.

Основні поняття теми: еколого-економічні правовідносини, збори за використання природних ресурсів, здійснення природоохоронних заходів, доступ до екологічної інформації, екологічні правопорушення.

Основна література: 1-5 Додаткова література: 2-5, 12,13.

Семінар 2. Екологічні права та обов'язки громадян. Юридична відповідальність за екологічні правопорушення (2 год.)

Лекція 3. Поняття, зміст та форми права власності на природні ресурси. Підстави виникнення та припинення права власності на природні ресурси

Право власності на природні ресурси в об'єктивному та суб'єктивному значеннях. Природні ресурси як майнові об'єкти. Обмеження в сфері розпорядження природними ресурсами. Підстави виникнення права власності на природні ресурси

Основні поняття теми: Право власності, Природні ресурси, Розпорядження природними ресурсами, Виникнення права власності на природні ресурси.

Основна література: 1-5 Додаткова література: 2-5, 12,13.

Семінар 3. Поняття, зміст та форми права власності на природні ресурси. Підстави виникнення та припинення права власності на природні ресурси

Модуль II. Особлива частина екологічного права.

Лекція 4. Природоресурсове та природоохоронне право. (2 год.)

Земельні відносини в системі природноресурсових відносин. Види використання земель. Цільове призначення земель: мета поділу. Поняття надр та корисних копалин, їх класифікація. Поняття та види надрокористування. Суб'єктно-об'єктний склад відносин надрокористування.

Поняття правового режиму природно-заповідного фонду як об'єкта правового регулювання, охорони та використання. Склад і класифікація територій та об'єктів природно-заповідного фонду за чинним законодавством. Законодавство про природно-заповідний фонд. Поняття, види та склад правовідносин у галузі природно-заповідної охорони. Проблеми становлення та розвитку природно-заповідного права. Співвідношення природно-заповідного, природоохоронного і екологічного права.

Поняття вод та водних об'єктів та їх класифікація. Поняття та види водокористування. Суб'єктно-об'єктний склад відносин водокористування.

Об'єкти рослинного світу: поняття та види. Особливості правового статусу суб'єктів користування об'єктами рослинного світу. Права та обов'язки власників та користувачів об'єктів рослинного світу.

Основні поняття теми: природоресурсові відносини, землі, надра, корисні копалини, водні об'єкти, рослинний світ.

Основна література: 2-5. Додаткова література: 1, 26

Семінар 4. Природоресурсове та природоохоронне право . (2 год.)

Лекція 5. Право екологічної безпеки. (2 год.)

Поняття екологічної безпеки в процесі здійснення промислово-виробничої та транспортної діяльності: юридична природа та ознаки.

Поняття та джерела екологічного ризику в процесі здійснення промислово-виробничої, транспортної, господарської діяльності та в процесі проектування промислових об'єктів.

Юридична відповідальність за порушення вимог екологічної безпеки.

Основні поняття теми: екологічна безпека, промислово-виробнича та транспортна діяльність, безпека господарської діяльності, проектування промислових об'єктів.

Основна література: 1-5. Додаткова література: 1, 9, 10.

Семінар 5. Право екологічної безпеки. (2 год.)

Лекція 6. Атмосфероохоронне право України. (2 год.)

Атмосферне повітря, повітряний простір, космос: поняття та співвідношення. Стандартизація та нормування в сфері охорони атмосферного повітря. Особливості управління в сфері використання та охорони атмосферного повітря. Регламентація шумового, радіаційного та інших видів забруднень атмосферного повітря. Відповідальність за порушення законодавства про атмосферне повітря.

Основні поняття теми: атмосферне повітря, повітряний простір, космос, радіаційне забруднення, забруднення.

Основна література: 1-5. Додаткова література: 1, 9, 10.

Семінар 6. Атмосфероохоронне право України. (2 год.)

Модуль III. Міжнародне екологічне право.

Лекція 7. Поняття, предмет, методи та система міжнародного екологічного права (2 год)

Міждержавне екологічне співробітництво. Заходи щодо розвитку та зміцнення міжнародного співробітництва у галузі охорони навколишнього природного середовища. Міжнародно-правова відповідальність держав за шкоду, заподіяну навколишньому природному середовищу. Джерела міжнародного екологічного права. Конвенція про охорону всесвітньої культурної і природної спадщини. Декларація ООН з навколишнього середовища. Міжнародна конвенція по запобіганню забрудненню моря з суден. Конвенція ООН з морського права.

Основні поняття теми: Міжнародне екологічне право; Суб'єктами міжнародних екологічних відносин; Об'єкти міжнародного екологічного права; Загальні принципи міжнародного права; Міжнародно-правова відповідальність держав за шкоду, заподіяну навколишньому природному середовищу.

Основна література: 1-5 Додаткова література: 2-5, 12, 13.

Семінар 7. Поняття, предмет, методи та система міжнародного екологічного права (2год)

Лекція 8. Джерела міжнародного екологічного права. Екологічні права людини (2 год)

Джерела міжнародного екологічного права. Конвенція про охорону всесвітньої культурної і природної спадщини. Декларація ООН з навколишнього середовища Міжнародна конвенція по запобіганню забрудненню моря з суден Конвенція ООН з морського права

Поняття та класифікація екологічних прав людини. Оргузька конвенція: науково-правова характеристика. Право на екологічну інформацію: міжнародний та національний аспекти. Міжнародно-правовий механізм захисту екологічних прав людини. Захист екологічних прав у ЄСПЛ.

Основні поняття теми: Екологічні права людини. Класифікація екологічних прав людини. Оргузька конвенція. Екологічна інформація. Захист екологічних прав. Джерела міжнародного праа.

Основна література: 1-5 Додаткова література: 2-5, 12,13.

Семінар 8. Джерела міжнародного екологічного права. Екологічні права людини.(2 год)

Лекція 9. Міжнародно-правова охорона атмосферного повітря, клімату та навколоземного космічного простору (2 год)

Міжнародно-правова охорона атмосферного повітря. Міжнародно-правова охорона клімату. Кліматичні саміти. Міжнародно-правова охорона навколоземного космічного простору

Основні поняття теми: Охорона атмосферного повітря. Охорона клімату. Глобальні екологічні проблеми. Кліматичні саміти. Охорона озонового шару. міжнародно-правового регулювання поведінки з космічним сміттям.

Основна література: 1-5 Додаткова література: 2-5, 12,13.

Лекція 10. Міжнародно-правова охорона водних ресурсів, рослинного і тваринного світу (2 год)

Міжнародно-правова охорона морського середовища. Конвенція ООН з морського права 1982 р.: науково-правова характеристика. Міжнародно-правова охорона прісноводного середовища. Міжнародно-правові проблеми охорони та збереження біорізноманіття. Міжнародно-правова охорона тваринного світу. Міжнародно-правова охорона рослинного світу.

Основні поняття теми: Охорона морського середовища. Конвенція ООН з морського права. Охорона прісноводного середовища. Охорона тваринного світу. Охорона рослинного світу.

Основна література: 1-5 Додаткова література: 2-5, 12,13.

Семінар 10. Міжнародно-правова охорона водних ресурсів, рослинного і тваринного світу (2 год)

Лекція 11. Міжнародна відповідальність за екологічні правопорушення. Вирішення міжнародних екологічних спорів (2 год)

Міжнародна відповідальності в галузі екології. Поняття міжнародно-правової відповідальності за екологічні правопорушення. Суб'єкти відповідальності в міжнародному екологічному праві. Спори, які виникають у практичній діяльності міжнародного співтовариства Розгляд спорів в Міжнародному екологічному суді

Основні поняття теми: Міжнародна відповідальності. Поняття міжнародно-правової відповідальності за екологічні правопорушення. Суб'єкти відповідальності в міжнародному екологічному праві. Спори, які виникають у практичній діяльності міжнародного співтовариства Розгляд спорів в Міжнародному екологічному суді

Основна література: 1-5 Додаткова література: 2-5, 12,13.

Семінар 10. Міжнародна відповідальність за екологічні правопорушення. Вирішення міжнародних екологічних спорів (2 год)

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

вид роботи	максимальна кількість балів за один вид роботи	Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3	
		Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	4	4	3	3	5	5
Відвідування семінарів (практичних)	1	3	3	3	3	4	4
Робота на семінарському занятті	10	2	20	2	20	4	40
Виконання завдань для самостійної роботи	5	2	10	2	10	2	10
Виконання модульної роботи	25	1	25			1	25
Виконання ІНДЗ	30						
Разом			62		36		84
Максимальна кількість балів		182					
Розрахунок коефіцієнта		3,01					

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії їх оцінювання

№ з/п	Назва теми	Кількість балів
1	Поняття, предмет, методи, система та джерела екологічного права України.	5
2	Екологічні права та обов'язки громадян. Юридична відповідальність за екологічні правопорушення.	5
3	Природоресурсове право. Природоохоронне право.	5
4	Право екологічної безпеки. Атмосфероохоронне право України.	5
5	Поняття міжнародного екологічного права Джерела міжнародного екологічного права	5
6	Міжнародна відповідальність за екологічні правопорушення. Вирішення міжнародних екологічних спорів	5
	Разом:	30 балів

Критерії оцінювання самостійної роботи.

5 балів – завдання виконані в повному обсязі, студент має системні, дієві знання, володіє понятійним апаратом, відповіді на запитання вичерпні й аргументовані, не мають помилок.

4 бали – робота виконана в повному обсязі, але має деякі неточності і незначні помилки; достатньо високий рівень загальної обізнаності з предмету та адаптивності при доборі потрібного матеріалу.

3 бали – поверхневе знання змісту тем з дисципліни, труднощі при використанні понятійного апарату, відсутність міцних логічних зв'язків і послідовності у розумінні навчального предмету.

2 бали – студент знайомий з матеріалом, але не виділяє основних положень, допускає суттєві помилки, які викривлюють зміст, не вміє користуватися термінологією і поєднувати теоретичні засади з практичним їх втіленням.

1 бал – не виявляє розуміння матеріалу, має розрізненні знання, допускає грубі помилки, обсяг виконаного завдання менше 20%.

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Форма проведення модульного контролю – модульна контрольна робота

Форма проведення – письмова.

Час проведення – 80 хвилин.

Максимальна кількість балів: 25 балів

Критерії оцінювання:

Письмові відповіді на 2 теоретичних питання – 15 балів

Виконання практичного завдання – 10 балів.

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

Форма проведення семестрового контролю *екзамен*.

Умова допуску – виконання всіх видів практичних завдань з дисципліни і отримання від 35 до 60 балів за семестр.

Форма проведення екзамену – письмова.

Час проведення – 80 хвилин.

Максимальна кількість балів: 40 балів

Критерії оцінювання:

Письмові відповіді на 2 теоретичних питання – 30 балів

Виконання тестових завдань – 10 балів

Перелік допоміжних матеріалів: немає

6.5. Шкала відповідності оцінок

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	100-90	Відмінно
B	82-89	Дуже добре
C	75-81	Добре
D	69-74	Задовільно
E	60-68	Достатньо
FX	35-59	Незадовільно з можливістю повторного складання
F	1-34	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу

7. Навчально-методична картка дисципліни «Екологічне право»

Разом: 90 год., лекції – 24 год., семінарські заняття – 20 год., самостійна робота – 42 год., підсумковий контроль – 4 год.

Модуль	МОДУЛЬ 1. Загальні засади екологічного права			МОДУЛЬ 2. Особлива частина екологічного права			МОДУЛЬ 3. Міжнародне екологічне право				
Тема модуля											
Лекції	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Теми лекцій	Поняття, предмет, методи, система та джерела екологічного права України	Екологічні права та обов'язки громадян. Юридична відповідальність за екологічні правопорушення	Поняття, зміст та форми права власності на природні ресурси. Підстави виникнення та припинення права власності на природні ресурси	Природоресурсове та природоохоронне право	Право екологічної безпеки	Атмосфероохоронне право України	Поняття, предмет, методи та система міжнародного екологічного права	Джерела екологічного права. Екологічні права людини	Міжнародно-правова охорона атмосферного повітря, клімату та навколоземного космічного простору	Міжнародно-правова охорона водних ресурсів, рослинного і тваринного світу	Міжнародна відповідальність за екологічні правопорушення. Вирішення міжнародних екологічних спорів
Теми семінарських занять	Поняття, предмет, методи, система та джерела екологічного права України	Екологічні права та обов'язки громадян. Юридична відповідальність за екологічні правопорушення	Поняття, зміст та форми права власності на природні ресурси. Підстави виникнення та припинення права власності на природні ресурси	Природоресурсове та природоохоронне право	Право екологічної безпеки	Атмосфероохоронне право України	Поняття, предмет, методи та система міжнародного екологічного права	Джерела екологічного права. Екологічні права людини		Міжнародно-правова охорона водних ресурсів, рослинного і тваринного світу	Міжнародна відповідальність за екологічні правопорушення. Вирішення міжнародних екологічних спорів
Види поточного контролю			Модульна контрольна робота								Модульна контрольна робота
Підсумковий контроль	Екзамен										

8.Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю

1. У чому полягають особливості історичного розвитку екологічного законодавства?
2. Дайте визначення поняттю екологічного права як галузі права.
3. Розкрийте зміст поняття екологічного права як галузі юридичної науки.
4. У чому полягає сутність поняття екологічного права як навчальної дисципліни?
5. Що є предметом екологічного права?
6. Назвіть види екологічних правовідносин.
7. Охарактеризуйте поняття методу правового регулювання екологічних відносин.
8. Які види правових методів регулювання екологічних відносин застосовуються в екологічному праві?
9. Що таке об'єкт екологічного права?
10. Сформулюйте поняття принципів екологічного права.
11. Які є види принципів екологічного права?
12. Розкрийте сутність системи екологічного права.
13. Розкрийте поняття джерел екологічного права.
14. Назвіть види джерел екологічного права.
15. У чому полягає зміст екологічного законодавства?
16. Які норми Конституції України безпосередньо регулюють екологічні відносини?
17. Охарактеризуйте законодавчі та підзаконні нормативно-правові акти як джерела екологічного права.
18. Розкрийте поняття управління в галузі екології.
19. Назвіть заходи адміністративного впливу щодо покращення якості довкілля.
20. Які органи державної влади є суб'єктами державного управління в галузі екології?
21. Що є об'єктом державного екологічного управління?
22. У чому полягає сутність принципів державного екологічного управління?
23. Назвіть групи принципів державного управління в галузі екології.
24. Сформулюйте поняття «методи державного екологічного управління».
25. Охарактеризуйте основні методи державного екологічного управління.
26. Розкрийте зміст поняття «функції державного екологічного управління».
27. Дайте характеристику функціям державного управління в галузі екології.
28. Викладіть повноваження органів державного екологічного управління.
29. Розкрийте особливості реалізації державної екологічної політики.
30. Сформулюйте поняття еколого-правового статусу людини і громадянина.
31. Назвіть та охарактеризуйте основні елементи екологоправового статусу людини і громадянина.
32. Розкрийте поняття конституційно-правового статусу людини і громадянина в галузі екології.
33. У чому полягає сутність поняття екологічних прав громадян?
34. Які є види екологічних прав громадян?
35. Охарактеризуйте екологічні права громадян.
36. Дайте визначення поняттю «гарантії екологічних прав людини і громадянина».
37. Назвіть види гарантій екологічних прав громадян.
38. У чому полягає зміст екологічних обов'язків громадян?
39. Які є види екологічних обов'язків громадян?

9. Рекомендовані джерела

Основна література:

1. Екологічне право : підручник / [А.П. Гетьман, Г.В. Анісімова, А.К. Соколова та ін.] ; за ред. А.П. Гетьмана. – Харків : Право, 2019. – 552 с.
2. Екологічне право України : курс лекцій / за ред. д-ра юрид. наук, проф. кафедри аграрного, земельного та екологічного права НУ»ОЮА» Каракаша І. І. – Одеса : 2020. – 321 с.
3. Екологічне право : навч. посіб. / кол. авт. [Резворович К. Р., Юнін О. С., Кірін Р. С. та ін.]. – Дніпро : Видавець Біла К. О., 2020. – 318 с.
4. Екологічна політика і право ЄС та їх імплементація у правову систему України: Збірник тез Міжнародної науково-практичної конференції (16 травня 2019 р., м. Київ, Україна). – К.: Видавничий центр НУБіП України, 2019. – 386 с.
5. Екологічне право України. Особлива частина: навч. посіб. / О. М. Шуміло (кер. авт. кол.), В. А. Зуєв, І. В. Бригадир та ін. – К.: Центр учб. л-ри, 2013. – 432 с.
6. Екологічне право: підруч. / Нац. ун-т “Юрид. акад. України ім. Я. Мудрого”; за ред. А. П. Гетьмана. – Х.: Право, 2013. – 432 с.
7. Екологічна безпека України: Навчальний посібник / М. І. Хилько. – К., 2017.

Додаткова література:

1. Конституція України, прийнята 28 червня 1996 року //Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.;
2. Кодекс України про надра від 27.07.1994 р. //Відомості Верховної Ради України. – 1994. - № 36. - Ст. 340.
3. Лісовий кодекс України в редакції Закону України від 8 лютого 2006 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2006. - №21. Ст. 170.
4. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 7 грудня 1984 р. // Відомості Верховної Ради Української РСР.– 1984. – Додаток до № 51. – Ст. 1122.
5. Водний кодекс України від 6 червня 1995 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1995. – № 24. – Ст. 189.
6. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 40. – Ст. 356.
7. Господарський кодекс України від 16 січня 2003 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 18. – Ст. 144.
8. Цивільний процесуальний кодекс України від 18 березня 2004 // Відомості Верховної Ради України. – 2004. – № 40. – Ст. 492.
9. Кодекс адміністративного судочинства України від 6 липня 2005 р. // Офіційний вісник України. – 2005. – № 32. – Ст. 1918.
10. Кримінальний кодекс України від 5 квітня 2001 р.// Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 25-26. – Ст. 131.
11. Закон України “Про охорону атмосферного повітря” в редакції Закону України від 21.06.2001 р. //Відомості Верховної Ради України. – 2001. - № 48. - Ст. 252.
12. Закон України “Про рослинний світ” від 09.04.1999 р. //Відомості Верховної Ради України. – 1999. - № 22-23. Ст.198.
13. Закон України “Про тваринний світ” від 13.12.2001 р. //Відомості Верховної Ради України.- 2002. - № 14. - Ст. 97.
14. Закон України “Про безпечність та якість харчових продуктів” в редакції Закону України від 5 вересня 2005 р. //Офіційний вісник України. – 2005. - № 42. - Ст. 2641.
15. Закон України “Про питну воду та питне водопостачання” від 10.01.2002 р. // Офіційний вісник України. – 2002.- № 6. - Ст. 223.
16. Закон України “Про екологічну мережу України” //Відомості Верховної Ради України. – 2004. - № 45. - Ст. 502.

17. Закон України “Про охорону навколишнього природного середовища” від 25 червня 1991 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1991. – № 41. – Ст. 546.
18. Андрейцев В. І. Актуальні проблеми екологічного права: новітні доктрини: ретроспективний аналіз та погляд у майбутнє / В. І. Андрейцев / матеріали доповіді Міжнар. круглого столу “Актуальні пробл. еколог. права”. – Д.: Нац. гірн. ун-т, 2010. – 153 с.
19. Водне право України: навч. посіб. / В. О. Процевський, О. М. Шуміло. – К. : Центр учб. л-ри, 2012. – 176 с.
20. Гвоздик П. О. Джерела екологічного права: моногр. / відп. ред. Н. Р. Малишева. – К. : Алерта, 2012. – 304 с.
21. Ковтун О. М. Правова охорона територій та об’єктів природно-заповідного фонду України: навч. посіб. / О. М. Ковтун. – К.: Прецедент, 2010. – 229 с.
22. Комарницький В. М. Організаційно-правові питання спеціального природокористування: моногр. / В. М. Комарницький. – Луганськ: ЛДУВС, 2010. – 192 с.
23. Краснова М. В. Договори в екологічному праві України: навч. посіб./ М. В. Краснова. – К.: Алерта, 2012. – 216 с.
24. Кулинич П. Ф. Правові проблеми охорони і використання земель сільськогосподарського призначення в Україні: моногр. / П. Ф. Кулинич. – К.: Логос, 2011. – 688 с.
25. Правові форми екологічного контролю: навч. посіб./М. В. Краснова, Е. В. Позняк, Т. П. Коваленко та ін.; за ред. М. В. Краснової. – К.: Алерта, 2012. – 760 с.
26. Шем’яков О. П. Правове регулювання використання та охорони надр в Україні: проблеми теорії, застосування і розвитку законодавства: моногр. / О. П. Шем’яков, І. В. Хохлова. – Донецьк: Донбас, 2011. – 515 с.
27. Шеховцов В. В. Правове регулювання права приватної власності на об’єкти тваринного світу в Україні: моногр. / В. В. Шеховцов; за наук. ред. А. П. Гетьмана. – Х.: ФІНН, 2010. – 200 с.

9. Додаткові ресурси

<http://portal.rada.gov.ua/> - офіційний сайт Верховної Ради України. Містить всю законодавчу базу України, є зручним для пошуку необхідних законодавчих актів (розділ «Законодавство»).

http://library.nlu.edu.ua/POLN_TEXT/CUL/06-Ekolog_pravo-Ryabec.pdf

Рябець К. А. Екологічне право України: Навчальний посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 438 с.

<http://uristinfo.net/ekologicheskoe-pravo/270-ekologichne-pravo-ukrayini-getman-shulga.html>

Екологічне право України. Підручник / За редакцією професорів А. П. Гетьмана і М. В. Шульги. Затверджено Міністерством освіти і науки України як підручник для студентів юридичних спеціальностей вищих навчальних закладів – Х., Право, 2009. – 327 с.

http://zaochka.net/books_p_1_p_2_p_.html

Екологічне право України. Академічний курс: Підручник / За заг. ред. Ю. С. Шемшученка. - К.: ТОВ «Видавництво «Юридична думка», 2008. - 720 с.

http://lib.mdpu.org.ua/e-book/ekol_pravo/ecolog_pravo.pdf

Кодекс України про надра

<http://dei.gov.ua/menyu-4/kodeksi-ukrajini/554-kodeks-ukrajini-pro-nadra.html>

Лісовий кодекс України

<http://dei.gov.ua/menyu-4/kodeksi-ukrajini/553-lisovij-kodeks-ukrajini.html>

Водний кодекс України

<http://dei.gov.ua/menyu-4/kodeksi-ukrajini/552-vodnij-kodeks-ukrajini.html>

Земельний кодекс України

<http://dei.gov.ua/menyu-4/kodeksi-ukrajini/551-zemelnij-kodeks-ukrajini.html>

